

Flotta- és hadgyakorlat

Washington (MTI-TASZSZ)

Az amerikai hadügyminisztérium bejelentése szerint az atlanti-óceáni flotta hajói — a Coral Sea repülőgép-anyahajó vezetésével összesen 19 hadihajó — újabb nagyszabású hadgyakorlatot tartanak az Atlanti-óceán délnyugati vizein és a Karib-tenger térségében. Az augusztus 13. és szeptember 7. között megrendezésre kerülő hadgyakorlaton brit és holland haditengerészeti egységek is részt vesznek. A manőverek célja: kidolgozni a szárazföldi, vízi és víz alatti célpontok elleni csapásmérés és az „elektronikus hadviselés” módszereit.

Mint a TASZSZ washingtoni tudósítója a bejelentéssel kapcsolatban megállapítja, a hadgyakorlat térségének megválasztása kétségtelenné teszi, hogy az Egyesült Államok célja ismét a nyomásgyakorlás a számára nem kívánatos karib-térség-beli rendszerekre, mindegyiket Kubára és Nicaraguára. Idén ez már a harmadik amerikai flottafelvonnulés a térségben.

Helsinki (TASZSZ)

Komoly nyugtalanságot fejezte ki a Bright Star elnevezésű amerikai hadgyakorlat miatt szerdán a Békevilág tanács. Nyilatkozatában a tanács figyelmeztette, hogy az Egyesült Államok „központi parancsnoksága” által irányított közel-keleti hadgyakorlat célja az amerikai „létérdek” — azaz a nagy monopóliumok és a Pentagon stratégiai érdekeinek — védelme a térségben. A nyilatkozat szerint a legnagyobb aggodalomra az amerikai „gyors bevetésre alkalmas” erők részvétele ad okot. Ezek, mint ismeretes, nukleáris fegyverekkel is fel vannak szerelve.

Bálnamentés

Wellington (AFP)

Kétszázal több bálnát mentettek meg a pusztulástól Új-Zéland északi részén, Kawa Bay tengerpartján. A vízi emlősök az apály következtében rekedtek a szárazföldön. Halászok és helyi lakosok kötelek, motoros kishajók segítségével vontatták be őket a vízbe.

A Balatonnál — rossz időben

Szerdára virradóra heves zivatar, szélvihar és hidegfrontbetörés zavarta meg a balatoni fődény mintegy nyolcszáz éves vendégseregének üdülését. Az éjszakai órákban az északi part mintegy 20 kilométeres szakaszán, Balatonfüred és Balatonalmádi környékén 3-4 óras áramkimaradások is voltak. A hőmérséklet csütörtökre 12-15 fokkal csökkent, szelesre, esősre változott az időjárás.

Mindez azonban egyelőre nem szegte kedvét a Balaton vendégeinek, a hazai és külföldi üdülőknek a fődény kedvező időjárásának folytatásában. Erről tanúskodik az is, hogy szerdán több mint tizezer újabb külföldi vendég érkezett a tópartra. A hűvös idő ellenére ezen a napon is sok ezren fürödtek a Balatonban, amelynek vize még őrzi kellemes, 20 fok körüli hőmérsékletét.

A legtöbben azonban más programot választottak. Szerdán mozgasba lendült az itt parkoló több mint 200 gépkocsi túlnyomó többsége. A tavat környező fűtök megteltek 5-10 kilométer hosszú autokaravánokkal. A közúti forgalomfelmérő pon-

Atomfegyvermentes övezetté nyilvánították a Csendes-óceán déli részét

Rarotonga (Cook-szigetek, Reuter)

Atomfegyvermentes övezetté nyilvánították a Csendes-óceán déli részét kedden, az érintett országok képviselőinek a Cook-szigeteken megrendezett tanácskozásán —, jelentette ki David Lange, új-zélandi miniszterelnök, a fórum szövegíróje. A megállapodást a térség tizenhárom országa egyhangúlag elfogadta.

Hivatalos források szerint, hat ország — köztük Új-Zéland és Ausztrália — már szerdán aláírta a szerződést, miután a küldöttségek bemutatták azt kormányuknak.

Az egyezmény a Csendes-óceánnak, Dél-Amerika partjaitól az Antarktiszig terjedő területét öleli fel, beleértve Ausztráliát és Pápua Új-Guineát. A megállapodás értelmében az aláírók vállalják, hogy a térségben nem fejlesztenek

ki, nem gyártanak, nem vásárolnak és nem fogadnak el más országoktól nukleáris robbanó eszközöket; nem járulnak hozzá, hogy a Csendes-óceán déli részén atomkísérleteket folytassanak, és nukleáris fegyvereket raktározzanak.

David Lange, a tanácskozás után közölte, a dél-csendes-óceáni államok kérik fogják a térségben területekkel rendelkező országokat — Franciaországot, Nagy-Britanniát és az Egyesült Államokat —, hogy alkalmazzák a körzetben a szerződés előírásait. Felkéri őket — rajtuk kívül a Szovjetuniót és Kínát — arra is, hogy a térség országaival szemben ne alkalmazzanak nukleáris fegyvert, és ne fenyegetsenek annak használatával, szüntessék be az atomfegyver-kísérleteket.

SZOVJET-INDIAI KONZULTÁCIÓ

A szovjet és az indiai külügyminisztérium képviselői Új-Delhiben augusztus 5-6-án politikai konzultációkat tartottak az ENSZ-közügylés 40. ülésének napirendjéről és arról, hogy az Indiai-óceán térségét békeövezetté nyilvánítsák.

IRAKI-IRÁNI HARCOK

Az iraki katonai főparancsnokság legújabb hadi-jelentése szerint az elmúlt nap folyamán az iraki-iráni front különböző szakaszain szörványos tüzérségi lövöldözés folyt. A Tigris folyótól keletre eső térségben elsüllyesztettek két iráni őrnaszádot. Az ellenség agyúval lötte Mandala iraki várost. Az IRNA teheráni hírdőnyökség szerint az irakiak a front északi szakaszán az elmúlt nap alatt 115, a déli és a középső szakaszon pedig harminchalottat vesztek. Horramshar és Abadan irán városban a tüzérségi belővések nagy károkat okoztak. Irak szerdán török közvetítéssel 29 sebesült irán hadifoglyot engedett szabadon.

IZRAELI KÉMHALÓZAT

Izraeli kémhalózatot lepleztek le az egyiptomi biztonsági szervek — jelentette az Al-Ahali, a baloldali Nemzeti Haladó Párt heti-

lapja. Az izraeli nagykövetségben cáfolták az egyiptomi ellenzéki párt lapjának híreit. A lap szerdai számában közölt hír szerint a felgöngyölt hálózatot Izrael kairói nagykövetségének, és egy Kairóban működő izraeli tudományos kutatóközpontnak több alkalmazottja, az amerikai Nemzetközi Fejlesztési Hivatal (US AID) két amerikai munkatársa, továbbá egy svéd és három egyiptomi állampolgár — közöttük az egyiptomi hadügyminisztérium egy volt polgári alkalmazottja — alkotta. Egyiptomi illetékesek ez idáig nem szólaltak meg az ügyben.

SZTRÁJK

Kedd éjjeltől egynapos sztrájkba lépett a legnagyobb brit rádió- és televíziós társaság, a BBC kétezer újságírója és műszaki személyzete.

N. László Endre

Aranymosás a Tiszán és mellékfolyóin

Ha a Duna gyöngye Budapest, a Tiszáé csak Szeged lehet, s ezt el fogultság nélkül mondhatjuk. Illő tehát, hogy az egykor legmagyarabb folyónak nevezett vizünk, a Tisza történetének néhány — ma már feledésbe merült — lapját ismeretessük szép folyónk szerelmeseivel, rajongóival.

S hogy a dologra térjek, mindjárt meg is kérdelem: — A szegediek közül vajon ki tudja, hogy a Tiszából egykor aranyat mostak, s valószínűleg még ma is mosható arany a hordalékából, fővenyéből?

Azt hiszem, néhány szakemberen és tudóson kívül erről már nagyon kevesen és nagyon keveset tudnak, pedig úgy hozzá tartozik Tiszánk történetéhez, mint a sok-sok népdal és nóta, mint emberhez az árnyéka.

Hát jó... Elhisszük, hogy volt és van arany a Tiszában, de honnan kerül bele? — kérdezheti valaki.

Válaszom röviden — kagylóhéjban — a következő:

A Tisza aránya apró aranyzsemcsék alakjában található a folyó ós- vagy élő kavicsában, a folyó hordalékanyagában, fővenyében. Az erózió következtében, a kőzetek elmállása után ez az arany kerül bele a Kárpát-medence ismert és ismeretlen teléreiből, közeiből a Tiszába és mellékfolyóiba. A mellékfolyók és a Tisza ezt az aranyat szabad — tehát mosható — aranyként, vagy a kavicsok anyagába zárva — kötött aranyként — görgetik le, amíg a kavics elkopik, s az arany kiszabadul — talán évmilliók — köbörtönéből... A tiszai főveny mosható, szabad aranya azért rendkívül apró, mert ebből a hosszú

India és Afganisztán együttműködése

Új-Delhi, (TASZSZ)

Khursid Alam Khan indiai államminiszter kifejezte reményét, hogy az India és Afganisztán közötti barátság és együttműködés tovább szilárdul a két ország népei javára. A gazdasági és műszaki együttműködéssel foglalkozó kormányközi bizottság új-delhi ülésén a miniszter hangzott: az indiai kormány nagy jelentőséget tulajdonít az Afganisztánnal való együttműködésnek.

Mohamed Doszt, afgán külügyminiszter a tanácskozáson kifejezte aggodalmát amiatt, hogy „bizonyos agresszív, kalandor körök” a helyzet destabilizálására törekednek egyes délkelet-ázsiai dél-ázsiai országokban, köztük Indiában és Afganisztánban is. A két el nem kötelezett ország azonban méltó válaszból részesíti az ilyen kísérleteket.

A házkutatás háttére

Örizetbevételekről, házkutatásokról érkeztek jelentések az elmúlt napokban Zimbabweból. A rendőri intézkedések mind-egyike a ZAPU, az ellenzéki Zimbabwei Afrikai Népi Unió tagjai, aktivistái ellen irányult. Az egyik razzian behatoltak a nárt vezetője, Joshua Nkomo lakásába, sőt őrizetbe vették a jelenlevőket, köztük a politikus több bizton-

sági emberét is. Jó néhány megfigyelő hajlik arra a véleményre, hogy a múlt havi általános választásokon biztos győzelmet aratott Mugabe miniszterelnök, illetve a parlamentben túlnyomó többségét megőrző ZANU-HF (Zimbabwei Afrikai Nemzeti Unió — Hazafias Front) pártja most igyekszik fokozni a nyomást

legfőbb politikai ellenlábasára aki — s itt rejlik a dolgok tragikuma — a feltertelepes Smith-rendszer elleni harcok idején még első számú fegyvertársa volt. Am a szövetség és az együttműködés nem tartott sokáig. Röviddel a valódi önállóság elnyerése, a többségi uralom 1980-as bevezetése után felerősödtek a Mugabe és Nkomo között fennálló ellentétek, amelyek (s afrikai közegben sajnos ez sem újdonság) jóval túlmennek a személyes véleményeltérésen, a két párt programjában fel-

lelhető különbségeken. Az igazi veszély abban rejlik, hogy a ZANU-ZAPU ellentét egyben a törzsi szembenállást, a lakosság többségét alkotó shona, és a kisebbséget jelentő ndebele törzs közötti történelmi gyökerű konfrontációt tükrözi. Márpedig ezek a kiújuló feszültségek — csakúgy, mint a fekete kontinens más országaiban — a gazdasági feladatokról, a társadalmi átalakulás teendőitől vonják el az erőt, s így mindenképpen hátrányosak az amúgy is számos bel- és külpolitikai problémával küzdő fiatal állam számára.

Mennyire éleződhet ki most az ellentét, igazak-e azok a vádak, hogy Mugabe a ZAPU felszámolására törekszik? Nehéz kérdések ezek, s a jelek szerint nagymértékben a rájuk adandó válasz határozza meg a Dél-afrikai Köztársaság terhes szomszédságában helvét kereső Zimbabwe jövőjét. Számos szakértő úgy véli, hogy — bármennyire nem világos pillanatnyilag a mostani rendőri intézkedések háttére — hosszabb távon kevés kétség férhet Mugabe szándékaihoz. A kormányfő ugyanis több alkalommal — jegutóbb épp a júliusi voksolás után — meg erősítette, hogy néhány éven belül egypártrendszert akar bevezetni az országban.

Szegő Gábor

Nemzetközi műholdas mentés

Moszkva (TASZSZ)

Több mint ötszáz ember életét mentette meg eddig a Cospas-Sarsat nemzetközi műholdas mentőszervezet — mondta Jurij Acero, a szovjet tengeri műholdas mentőszolgálat, a Morszvjaszputnyik elnöke a TASZSZ-nak adott nyilatkozatában.

A szervezet, amelynek első — szovjet gyártmányú — kísérleti műholdját 1982-ben bocsátották fel, jelenleg három szovjet, egy amerikai távközlési műholddal, földi állomások egész hálózatával és rádióbójákkal rendelkezik.

hegyek méhében rejtőző tömegtelen kincsről. A szakemberek vizsgálódásai, s az írásos dokumentumok szerint a Kárpát-medencében (betűrendben) a következő vizek hordoznak fővenyűkben aranyat: Cserna, Dráva, Duna, Garam, Ipoly, Karas vagy Krassó, Mura, Néra, Rába, Száva, Tisza, Vág, Zagyva, Zsitva, s a Király-hágón túli részekben pedig: az Aranyos, a Fehér-Körös, Maros, Olt, Szamos és a Zsil. Sokkal hosszabb lenne a felsorolás, ha az említett folyók aranyat hordozó mellékveizeit is megneveztem volna.

1308-ban írja egy nálunk utazgató domonkos barát: „...Legelőknben, kenyéren, húsban, aranyban és ezüstben bővelkedő föld ez... a folyók legelőknben homokja aranyat hord. Ezért aztán Magyarországon az urak állandóan mosatják, termeltetik és gyűjtik az aranyat...”

...Nemcsak a hegyek méhében rejtezik arany, hanem nem egy folyónak vize aranyzsemcséket hord magával, s néha másfél font súlyú aranyrögöket görget tova... — írja Bonfini.

Sigmund Herberstein, osztrák diplomata írja 1551-ben: „...Magyarországot — ide értve Erdélyt is — a természet oly gazdagnak alkotta, hogy azt jóformán nem lehet szakvaka önteni. Dúslakodik aranyban, ezüstben... Oly sok felesleggel rendelkeznek, hogy ezeket egész sor külsőzágba szállítják...”

Szinte ugyanezt írja 1602-ben megjelent könyvében Matthias Quad von Kinkelbach holland író és geográfus: „...Dúslakodik a magyarok földje aranyban, ezüstben, ... s mindebből többje van, mint bármely más országnak...”

Az Egyetemes Magyar Encyclopaedia (megjelent Budapest 1861-ben) 3. kötetének 701. oldalán ezt olvashatjuk: „...Erdélyország aranybányái több aranyat adnak, mint azonkívül összes Európa...” (Ide értendő a mosással kitermelt arany is.)

Írásom következő részéből megtudhatja a kedves olvasó, hogy a Tiszából, s mellékfolyóiból, hol, és milyen eredménnyel mostak aranyat — a rendelkezésünkre álló írásos dokumentumok szerint, s még sok egyebet is.

(Folytatjuk)